

LUẬN ĐẠI THỪA BẢO YẾU NGHĨA

QUYỂN 10

Như Kinh Hoa Nghiêm nói: Pháp giới hạnh nguyện phần vị tuyên thuyết về Bồ-tát vô tận, Phật chủng thế giới. Thế tôn Trí hiện bày khắp cảnh giới âm thanh Như Lai.

Từ trong cõi ấy đi đến trước Phật Như Lai Thế Tôn Thích-ca Mâu- ni, hiện ra thân tướng uy đức của Bồ-tát gọi là tất cả phần thân, tất cả tướng tốt, tất cả lỗ chân lông, tất cả trang nghiêm, tất cả y phục và các vật duyên hợp.

Đây đủ tất cả quyển thuộc của Bồ-tát.

Hiện có Thế Tôn Đại Tỳ Lô Giá Na Như Lai.

Trong đời trước trụ nơi tất cả Như Lai quá khứ.

Trong đời sau trụ nơi hết thảy Như Lai vị lai, hoặc đã thọ khọ ký, hoặc chưa thọ ký.

Hiện tại an trụ tất cả địa Bồ-tát khắp hết thảy cõi Phật trong mười phương.

Chỗ tu tập bố thí Ba-la-mật từ xưa tương ứng với biển hành trước.

Tất cả người nhận và vật cho đều hiện lên, tất cả thân tướng, tất cả lỗ chân lông, những tướng tốt cũng đều biểu thị hiện ra.

Lại thân của các phần vị, và ngôn ngữ, đạo, tất cả y phục trang sức các vật duyên... tất cả cũng đều biểu thị hiện ra.

Lại nữa, sự tu tập trì giới Ba-la-mật-đa xưa tương ứng với biển hành trước. Các nhãn nhục Ba-la-mật thi hiện các phần vị của thân bị cắt, chặt tương ứng biển hành trước.

Lại, các gia hạnh tinh tiến của các Bồ-tát tương ứng biển hành trước. Lại, các tinh lực rộng lớn đã thành tựu của chư Như-lai tương ứng biển hành trước.

Lại các môn, mỗi mỗi đều ảnh hiện, các vị Như-Lai chuyển đại pháp luân, thành tựu các pháp, xả các sở hữu, thân tướng tự tại, các môn

đều hiển thị tương ứng với biển hành trước.

Lại, các biển thắng nguyện, các pháp môn tăng thượng rộng lớn trang nghiêm của Bồ-tát tương ứng biển hành trước.

Lại, các bậc Như-lai vui thấy tất cả thế gian rất yêu thích đạo Bồ-tát tương ứng biển hành trước.

Lại, lực Ba-la-mật-đa của Bồ-tát, các hạnh thanh tịnh thành tựu tương ứng biển hành trước.

Lại, các pháp giới rộng lớn của Bồ-tát, tất cả cảnh giới của hết thảy đám mây thần biến rộng lớn làm thành trí Bồ-tát tương ứng với biển hành trước.

Các sự như vậy, mười loại Ba-la-mật-đa hiện hình, biểu thị pháp giới rộng lớn, những đám mây thần biến rộng lớn đều đến chỗ Phật. Liền đó, các vị Bồ-tát và quyến thuộc đảnh lễ Phật xong, trụ ở phương trên, hóa hiện ra tất cả các báu tâm Kim Cang để trang nghiêm chứa các lầu gác lớn ở trong, và ngôi kiết già trên tòa sư tử hoa sen xanh. Lại hiện ra vòm lưới bằng báu sáng đẹp dính ngọc ma ni che ở phía trên. Lại có tất cả âm thanh của Như Lai, trang nghiêm bằng ngọc báu anh lạc, bảo vương đầu đội mũ ngọc ma ni, hiện ra thân Bồ-tát trụ và gia trì. Những vị Bồ-tát này và quyến thuộc đều theo hạnh nguyện của Bồ-tát Phổ Hiền sinh ra, biểu hiện thanh tịnh trong tất cả căn môn đầy đủ của Như Lai. Quán những sự thấy biết qua mắt trí, nghe tất cả biển âm thanh thù thắng lý pháp trong các kinh pháp luân của Như Lai, thấu nhiếp khắp tất cả Bồ-tát được tự tại và được Ba-la-mật-đa tối thượng. Tất cả các Như Lai thấy đều vân tập, trong từng sát na hiện bày rộng các thần biến, xuất hiện cảnh giới rộng lớn của các thân hữu tình. Hết thảy chúng hội đạo của chư Như Lai, từ trong thân ánh sáng chiếu rõ tất cả thế giới. Nơi mỗi thế giới đều có ảnh hiện những tướng cảnh giới nhiều như vi trần tụ họp lại. Có tất cả thiện căn thành thực của giới hữu tình, có hữu tình đáng được hóa độ thấy đều hợp thời đến, ứng hiện. Tất cả các đấng Như Lai chuyển mây pháp luân, tất cả cảnh giới âm thanh từ lỗ chân lông, tất cả thế giới khắp hết, tất cả thiện căn sinh ra. Sinh ra rồi thì tất cả thân giới hữu tình đều được bình đẳng. Tất cả các phương phần mây biển một sát na một tâm hiện rộng thần biến.

Kinh Hoa Nghiêm này lại nói: Lực uy đức lớn của Bồ-tát như sau: Bấy giờ, đồng tử Thiện Tài quán xét kỹ thân tướng Bồ-tát Phổ Hiền, bèn thấy mỗi mỗi phần vị nơi thân của Bồ-tát, mỗi mỗi phần vị thân đều phân minh; mỗi mỗi phần nhỏ của giới thể chia ra đều phân minh. Mỗi mỗi phần vị khác biệt nhau của phần thân đều phân minh. Mỗi mỗi

nương hợp, mỗi mỗi nương hợp phân minh. Mỗi mỗi lỗ chân lông là mỗi mỗi phân minh. Hiện ra ở tam thiên đại thiên thế giới này hiện có các giới gió, lửa, đất cùng biển lớn, sông, suối, rạch ngòi, núi báu, núi Tu Di, núi Thiết Vi, cõi nước, thành ấp, làng mạc, chỗ cây rừng, nhà ở cùng các dân chúng các cõi, địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh, A-tu-la, Rồng, Ca-lâu-la, cõi người, cõi trời cùng cõi Phạm, cõi Dục, cõi Sắc, cõi Vô sắc. Tất cả những cảnh giới này đều do thần lực gia trì mà trụ. Cho đến hình sắc, hiển sắc, mây, chớp, tinh tú, ngày đêm, tháng, nửa tháng, thời gian, năm, kiếp trụ, kiếp hoại... Tất cả các loại như vậy điều hiện ra, tướng của thế giới. Hiện ra rồi hết thảy thế giới phương đông cũng quán như vậy. Thế giới phương Nam, Tây và Bắc, bốn hướng, trên, dưới, tất cả thế giới cũng quán hiện như vậy.

Lại chư Phật hạ sinh, tất cả chúng hội ở đạo tràng cùng các hữu hình ở thế giới Ta-bà, đời trước, ở giữa và quá khứ, tất cả thế giới, tất cả hỗ tương đều thấy Bồ-tát Phổ Hiền, trong mỗi mỗi thân đều có tướng Đại nhân cùng chư Phật giáng sinh. Tất cả Bồ-tát hội ở đạo trường, cùng tất cả hữu hình, nhà cửa, ngày đêm, kiếp số... Cũng như vậy, đời sau, ở giữa, tất cả thế giới vị lai, tất cả cõi Phật cũng hiện thấy như vậy? Tất cả thế giới, tất cả đều hỗ tương thấy các tướng hình ảnh.

Cũng như vậy mười phương thế giới đời trước, đời sau và ở giữa. Tất cả đều thấy Bồ-tát Phổ Hiền, nơi mỗi thân có tướng đại nhân trong mỗi mỗi lỗ chân lông, mỗi mỗi đều rõ ràng qua lại không lẫn lộn. Tất cả đều thấy Bồ-tát Phổ Hiền tại chỗ Thế Tôn Đại Tỳ Lô Giá Na Như Lai, ngồi trên tòa sư tử trong hoa sen báu lớn trước Phật, hiện thần thông diệu dụng.

Lúc ấy, ở Phương Đông, nơi thế giới Liên Hoa Cát Tường, tức Như Lai Hiện Cát Tường thấy chỗ thần thông diệu dụng hiện rõ, từ Phương Đông rộng khắp mười phương thế giới, tất cả thế giới cũng đều thấy như vậy, đều thấy tất cả Như Lai, trong đủ các căn môn đều có Bồ-tát Phổ Hiền ngồi trên tòa sư tử tạc hoa sen báu lớn hiện thần thông diệu dụng phổ biến khắp mười phương. Tất cả những cõi Phật đều có vô số vi trần, mỗi mỗi vô số vi trần, đều là đạo tràng pháp giới to rộng của Phật, đều thấy trong căn môn đầy đủ của tất cả Như Lai có Bồ-tát Phổ Hiền ngồi trên tòa sư tử tạc hoa sen báu lớn, hiện thần thông diệu dụng. Lúc ấy, tất cả thân tướng đều được chỗ duyên trong ba đời hiện ra ảnh tượng, có tất cả các cõi, tất cả chúng hữu tình, chư Phật đản sinh, các Bồ-tát hội ở đạo tràng đều ảnh hiện, còn nghe mọi thứ ngôn ngữ của tất cả hữu tình, tất cả âm thanh Phật, tất cả đấng Như Lai chuyển pháp luân, tất cả

tuyên nói, dạy trao, biến hóa thần thông; tất cả các Bồ-tát tu tập hội lại, cảnh tượng, âm thanh của chư Phật.

Tất cả những điều nói tóm lược như trên đều là sức uy đức lớn của Bồ-tát Ma-ha-tát.

Trong đây cũng nên hỏi: Thế nào là sức uy đức lớn của Như Lai?

Kinh Bồ-Tát Thập Địa nói: Bồ-tát Giải Thoát Nguyệt hỏi Bồ-tát Kim Cang Tạng: Phật tử! Cảnh giới hành hóa của Bồ-tát đã là như vậy, thần lực gia trì lại vô lượng, làm sao có thể nhập vào cảnh giới hành hóa của Như Lai?

Bồ-tát Kim Cang Tạng đáp: Phật tử! Ví như có người ở trong thế giới bốn đại châu, cầm hai, ba viên sỏi như hạt đậu, nói: Cả thế giới đại địa chỉ lớn cỡ này thôi sao? Hay lớn hơn vô lượng lần sao? Người nói lời này cũng như ông bây giờ so sánh vô lượng pháp trí của bậc Như Lai Ứng Cúng Chính Đẳng Chánh Giác với pháp của bậc Bồ-tát. Phật tử! Vài viên sỏi như hạt đậu ở thế giới bốn đại châu mà người kia nắm được chỉ là một phần cực nhỏ bé, phần còn lại thì không thể lường tính được. Cảnh giới của Như Lai cũng lại như vậy. Bậc Bồ-tát địa Pháp vẫn hiện có công đức, thế mà trải qua vô lượng kiếp hãy còn không thể nói một phần nhỏ huống chi là vô lượng trí cảnh của Như Lai thì sao có thể nói hết được. Phật tử! Nay tôi bảo thực ông biết, có Như Lai chứng cho tôi, giả như mười phương, vô biên thế giới nhiều như vi trần kia, tất cả các cõi Phật, các vị chứng Bồ-tát địa nhiều như lúa, mè, tre, như rừng mía, tất cả những vị Bồ-tát ấy nêu bày khai thị cảnh giới nhất trí của Như Lai, trải qua vô biên kiếp cũng chưa được một phần trăm, cho đến trăm ngàn câu chi na-do-tha phần cũng chưa được một phần.

Kinh Nhập Như Lai Công đức trí Bất Khả tư nghì cảnh giới nói: Phật bảo: Nay Diệu Cát Tường! Nay trong hội này, hoặc có hữu tình cho là Phật Như Lai mới xuất gia, hoặc nói Phật xuất gia đã lâu, hoặc nói tu khổ hạnh, hoặc ngồi ở Bồ-đề tràng thành Chánh giác, hoặc lúc phá trừ quân ma, hoặc Phạm vương Đế Thích, các vị hộ thế khuyến thỉnh Phật chuyển đại pháp luân. Hoặc nghe thuyết pháp thừa Thanh văn, hoặc nói thừa Duyên giác, hoặc nói pháp Đại thừa, hoặc thấy thân Phật cao một tầm, hoặc thấy thân Phật cao một “Câu-lô-xá”. Hoặc thấy thân Phật cao rõ hơn trăm ngàn do-tuần. Hoặc thấy thân Phật như sắc vàng ròng, cho đến thấy thân Như Lai như ngọc ma-ni. Hoặc thấy thân tướng tịch tĩnh của Như lai. Hoặc thấy tướng nhập Niết-bàn của Như Lai. Hoặc thấy một tụ thân tướng của Như Lai. Hoặc thấy phân chia Xá-lợi của Như Lai. Hoặc nói mười năm thành Đẳng Chánh giác. Hoặc nói

mười năm vào đại Niết-bàn. Hoặc nói trong lời dạy của Đức Thích-ca Mâu-ni Thế Tôn Như Lai luôn được viên mãn. Hoặc ẩn mất. Hoặc nói là mười, hai mươi, ba mươi, bốn mươi cho đến trăm ngàn câu chi na-do-tha kiếp vào đại Niết-bàn. Hoặc nói Thế Tôn Thích-ca Mâu-ni Như Lai trong vô số vô kiếp thành Chính Đẳng Chánh giác.

Này Diệu Cát Tường! Đối với tất cả các tướng phân biệt như vậy, tất cả Như Lai không phân biệt, cũng không lìa phân biệt nhưng Phật Như Lai dùng pháp không phát ngộ, không phân biệt, tùy theo tâm của loài hữu hình mà tạo có hành tướng.

Kinh Bồ-Tát Thập Trụ nói: Phật dạy: Này Diệu Cát Tường! Có nhiều loại thuyết giảng như có ao hồ lớn, dọc ngang bằng nhau đến năm mươi vạn do-tuần, bờ hồ bằng phẳng, nước hồ trong ngọt. Lại có hoa sen che khắp trong hồ. Như có người dùng sắt làm xe bánh ngàn nan hoa, dùng loài ngựa hay Ca-lâu-la-tất-tật-thế kéo xe ấy. Xe này chạy không dính nước hồ, chân ngựa không đạp hại hoa sen. Diệu Cát Tường! Bạc Như Lai cũng lại như vậy. Cưỡi xe lớn đi trong hồ lớn kia, có rấn độc quấy động nước tung tóe. Nếu trong khoảng sát na rấn độc kia theo đẩy sau xe, xe liền quay sang phải quay lại bảy lần. Nếu rấn độc lại theo xe sang phải một lần thì xe liền quay sang phải vô số lần.

Các vị đại Tỳ-khưu như A-nan thuyết giảng pháp cũng như vậy. Có lúc A-nan nói mười loại pháp nêu lên nghĩa pháp. Nếu A-nan nói một loại pháp thì Xá-lợi-tử nói một ngàn loại pháp, nêu rõ nghĩa của ngàn pháp ấy. Hoặc lại Xá-lợi-tử nói một loại pháp, thì Đại Mục-kiền-liên đi qua tám vạn thế giới. Nếu Đại Mục-kiền-liên đi qua một thế giới tức thời Như Lai nói mười phương thế giới, tự tại tối thượng, vượt hơn hư không, hiện hữu khắp tất cả biển thế giới. Mỗi mỗi thế giới, mỗi mỗi bến bãi, trong mỗi mỗi đạo phạm phủ thị hiện từ cung Trời Đâu suất mất, giáng hạ nhập thai nơi nhân gian, thọ thai, xuất thai. Phạm vương, Đế Thích tiếp đón, tắm gội trang nghiêm, đi khắp bảy bước, quán sát mười phương, khởi tiếng gầm sư tử, học tập tất cả kỹ nghệ công xảo, sự nghiệp minh luận hiện nơi vị Thái tử, vui chơi nơi vương cung, thưởng ngoạn nơi vườn rừng, rồi xuất gia, tu khổ hạnh, uống cháo sữa, đến ngồi nơi Bồ-đề tràng, thành Chính Đẳng Chánh giác, hàng phục quân ma, quán câu, kinh hành, Đại Phạm Thiên vương khuyến thỉnh chuyển pháp luân, vào cung trời Đao lợi v.v... Thứ lớp các tên kiếp, phân lượng quốc độ, thân tướng uy đức, thọ lượng nhiều ít, chúng hội trang nghiêm, cõi Phật thanh tịnh, giáo pháp trang nghiêm, phát tâm Bồ-đề, tu các hành nguyện, thành tựu được các pháp Ba-la-mật-đa, viên mãn các địa thần

thông, trí nhãn, đầy đủ các môn tổng trì giải thoát, Tam-ma-địa, vô lượng các sự cúng dường, vô lượng Như Lai. Cảnh giới của pháp Như Lai và Bồ-tát là vô lượng. Chỗ hành phân lượng mây pháp rộng lớn, thành thực các loại hữu tình có phần vị phương tiện sai khác, khởi đại thần thông diệu dụng biến hóa, thị hiện Đại Bát Niết-bàn nhất thừa, phân bố xá-lợi, phân biệt giáo pháp, thời gian trụ lâu, gần và lúc pháp diệt... Tất cả đều xuất hiện như thế trong ao pháp lớn.

Lại nữa, đối với chỗ tu hành của ngoại đạo và những chỗ làm của tất cả hữu tình, Như Lai dùng tâm không phát ngộ, tâm không phân biệt, cùng lúc hiện khắp phần vị cứu cánh biên tế sau cùng, siêng năng dũng mãnh thị hiện.

Những điều như vậy, tất cả mười phương, nơi một sát na từ trong lỗ chân lông của mỗi mỗi thân đều hiện bày khắp các phương phần nơi ba đời, tất cả bậc Như Lai và các Bồ-tát chúng hội như biển, trang nghiêm công đức nơi tất cả các cõi Phật rộng lớn.

Tất cả nhà cửa cung điện của hữu tình rộng lớn trang nghiêm.

Tất cả xứ nhãn nhĩ tỷ thiệt thân ý của loài hữu tình, đều rộng lớn thiết lập.

Các hạnh của Bồ-tát đều tích tập rộng lớn trang nghiêm. Tất cả cảnh giới của Như Lai rộng lớn trang nghiêm. Tất cả các tướng như trên, đấng Như Lai đều dùng tâm không phát ngộ và không phân biệt thị hiện khắp cả mọi nơi biên vực sau cùng, cứu cánh siêng năng mạnh mẽ, đến sát na cùng lúc thâm tóm khắp tất cả mười phương thế giới cho đến các nẻo phạm phu hữu tận hoặc vô tận cũng không bỏ sót. Tất cả hữu tình trong các cõi hữu tình, mỗi mỗi hữu tình, các thân tướng, hình sắc, hiển sắc, âm thanh, ngôn ngữ, thí dụ thuyết pháp... Tất cả các phần lượng khác biệt như vậy, đấng Như Lai đều dùng tâm không phát ngộ và không sai biệt thị hiện rộng khắp. Tùy các tâm ý khác nhau của các hữu tình mà rốt ráo siêng năng mạnh mẽ đến biên vực sau cùng, tùy chỗ biểu thị tùy chỗ hiện bày. Này Diệu Cát Tường! Cũng như trăng tỏ vào đêm rằm, tất cả người nam, nữ, đồng nam, đồng nữ ở cõi Diêm-phù-đề, mỗi người đều thấy vầng trăng trước mặt nhưng trăng ấy đều không phân biệt. Đấng Như Lai cũng lại như thế. Với tâm không phát ngộ, không phân biệt, hiện rõ những hành tướng, do thành tựu pháp Phật bất cộng, nên tùy tâm ý của các hữu tình ứng hợp hóa độ. Tất cả hữu tình đều thấy Như Lai hiện trước nhưng tâm Như Lai không có phân biệt. Như vậy nên biết, dù phân biệt hay không phân biệt, các đức Phật Như Lai đều không phát ngộ mà thành tựu được pháp Phật bất cộng, tùy chỗ

mà hiện bày tất cả hành tướng.

Ở đây nên biết trong các kinh rộng lớn sâu xa mà cũng chỉ là làm rõ, nói về lực đại uy đức của chư Bồ-tát và chư Phật. Nếu có người tin hiểu sâu, biên chép đọc tụng và tôn trọng cúng dường thì người này được vô lượng phúc lớn rộng.

Kinh này lại nói: Phật bảo: Nay Diệu Cát Tường! Ví như núi chúa Tu Di, vượt hơn tất cả các núi, rõ ràng kỳ lạ, huyền diệu và lại rất cao, rộng và to lớn nhất.

Nay Diệu Cát Tường! Bạc Bồ-tát tín hiểu chánh pháp này cũng lại như thế, vượt hơn tất cả các Bồ-tát Ma-ha-tát. Các Bồ-tát trong mười phương tất cả thế giới nhiều như vi trần, nếu sinh tin hiểu nơi chánh pháp này, thì năm Ba-la-mật-đa hiện có sinh ra thiện căn, tích tập trong A-tăng-kỳ kiếp cũng sẽ hiển chiếu đặc biệt, rất cao rộng, to lớn.

Nay Diệu Cát Tường! Như có thiện nam, thiện nữ, nếu khiến tất cả hữu tình ở mười phương tất cả thế giới phát tâm Bồ-đề, lại có thiện nam hay thiện nữ tin thích Niết-bàn vô dư, chỗ phúc đạt được của người này hơn người trên, không tính kể số lượng được.

Nay Diệu Cát Tường! Như có thiện nam, thiện nữ khiến được tất cả hữu tình tin thích Niết-bàn vô dư y, lại có thiện nam thiện nữ ở nơi chánh pháp này sinh tin thích, hoặc nếu tự biên chép hoặc nhớ, khiến người biên chép, hoặc tự đọc tụng, khiến người đọc tụng, cho đến có thể tin thích thọ trì, lấy hương hoa, đèn... các vật dụng lễ cúng để cúng dường chánh pháp, thì lượng phúc của người này nhiều hơn người trên vô số lần không thể tính hết.

